

Barátok minden égtájon



Egy szegedi amatőr kutató nagy figyelemmel és kitartással könyveli hosszú évek óta a testvérvárosi kapcsolatokat. Az általa készített összeállításból lehet kiolvasni, hogy a magyar városok hatvan külföldi várossal vannak rendszeres és folyamatos kapcsolatban. Angol, bolgár, csehszlovák, szovjet, finn, francia, iraki, jugoszláv, lengyel, mongol, NDK- és NSZK-beli, olasz, svéd és török városok sorakoznak a listán — Coventry-től Szimferopolig, Basrától Lah-tiig, Darhantól Nizzáig, Lublintól Malmöig... A városkapcsolatok közül tíz szovjet, harminchét más szocialista országbeli, tizenhárom pedig Európa és a Közel-Kelet városaival született.

Szeged előkelő helyet foglal el a listán nyolc testvérvárosával, hiszen ilyen kiterjedt nemzetközi kapcsolatokat egyetlen más városunk sem tart fenn. Dunaújvárosnak öt, Debrecennek négy, Miskolcnak három, Kecskemétnek és Győrnek két-két város a partnere. A Csongrád megyei együttes szám pedig még ennél is szebb, hiszen Hódmezővásárhelynek is van két várospartnere, meg Makónak is egy, megyénk pedig a lódzi vajdasággal, az odesszai területtel és Temes megyével tart fenn kiterjedt és gazdagodó kapcsolatokat.

Mindennek természetesen megvan a maga története. A második világháború után megalakult Testvérvárosok Világszövetségébe öt magyar város lépett be: Dunaújváros, Győr, Kecskemét, Pécs és Szeged, s a kapcsolatok építésében Szeged volt a legfűgűbb. Már 1956 elején úgy döntött a városi tanács végrehajtó bizottsága, hogy a szomszédos szocialista országokkal minél előbb városkapcsolatokat kezdeményez, s meg is történt a kapcsolattelvetel még abban az esztendőben Brnóval, Drezdával, Lódzsal, Odesszával és Plovdivval. Mi több — 1956. május elsején testvérvárosi delegációk is ott voltak a Széchenyi téri dísztribünön! Szabadkával 1966-ban, Nizzával 1969-ben, Turkuval pedig 1971-ben kötöttünk testvérvárosi szerződést.

Hogy milyen elgondolás vezérelte Szegedet a partnerek felkérésében, arra magyarázatot adhat dr. Biczó Györgynek, Szeged volt tanácselnökének, a Testvérvárosok Világszövetsége végrehajtó bizottsági tagjának nyilatkozata. „Alkotóelemeire bontva a város fogalmát, a problémák azonosan sorakoznak elénk mindenütt: lakás, egészségügy, oktatás, ipartelepítés, közelművek, utak, parkok, közlekedés... és a legfőbb: a városban élők közössége, a városi ember. A városok hasonlósága — vagy éppen eltérése — hasznos lehet a gondok megoldásában, vagy akár egy gondolat elindításához is sok jó ötletet adhat. A városiasodás körünk fejlődésének általános törvényszerűsége: ezt látjuk az egész világon, s ez a meghatáro-

zó a mi fejlődésünkre is. Vannak államok, ahol az összlakosság 70 — 80 százaléka városban él — hazánkban a fővárossal együtt a népesség fele városiak. A városiak életének jobbá tétele a megoldandó problémák sorozatát állítja elénk. Nyilván más a tenni-való egy most épült városban, s más egy régi településen. Az urbanizáció ugyanis nemcsak azt jelenti, hogy új városok alakulnak, hanem feltételezi a régiók gyors és nagyarányú fejlődését is. A kiegyensúlyozott és dinamikus fejlesztés elősegítése, a városok közötti együttműködés minden formájának előmozdítása, új utak és módszerek keresése és a tapasztalatok átadása — ezeknek a törekvéseknek ad szervezett keretet a Testvérvárosok Világszövetsége.”

Az elmúlt tizennyolc évben így változott és gazdagodott a testvérvárosi kapcsolatok tartalma.



A sikerek kölcsönösen lelkesítenek.

Kezdetben inkább csak a barátkozás, az emberi és politikai kapcsolatok építése volt a szándék, de mindinkább egymás megismerése lett a cél. Eleinte csak delegációk és táviratok váltották egymást, később magánlevelek, turistacsoportok, szakmai küldöttségek, munkabrigádok is. Szegedi építőtáborokban vendégfiatalk fordultak meg tömegesen Odesszából; Szabadka és Szeged egymás erejére és kölcsönös támogatására is támaszkodva rendezi meg ipari vásárait; finn és lengyel kulturális heteket rendezünk itt a Tisza-parton, a kölcsönösség jegyében; művészek adnak egymásnak randevút és közönséget tudnak cserélni a testvérvárosokban; üzemek és intézmények tartanak fenn szakmai és tudományos kapcsolatokat.

A kapcsolatok tartalmára jellemző, hogy 1967-ben készült egy bibliográfia, Odesszáról szegedieknek címmel, s ebben csak a Délmagyarország hasábjairól közel ötven olyan cikket vagy cikksorozatot sorol fel nyolc esztendőből, amelyet Odesszáról írtak. Sok mindent kiolvashatunk ennek címszávaiból is — például:

Szeged tanácselnökének 1955-ben kelt levelére 1956. januárjában érkezett válasz a kapcsolatok fölvételének egyetértésével; az első odesszai küldöttség 1956. október elején járt Szegeden; 1958. júniusában már az ifjúsági szervezetek is delegációt cseréltek; 1962-ben odesszai üzemek is részt vettek a szegedi ipari vásáron; ugyanebben az esztendőben szervezték az első társasutazást a Tisza partjáról a Fekete-tenger mellé; gyakorlati értékű tudományos kapcsolatokat jegyez a krónika a két város egyetemei között 1965 óta; közös televíziós vetélkedőt szervezett a két város, annak jegyében, hogy ki tud többet egymásról... — és sorolhatnánk. De említethetnénk Szabadkát is, amellyel mindennapos a kapcsolat, vagy Turkut, amellyel nemegyszer rendeztük meg a barátsági napot hazai, illetve finn földön.

A felsorolásból is kitetszik, hogy a legelevenebb testvérvárosi kapcsolata ezzel a három várossal alakult ki Szegednek. A többi — Brno, Drezda, Lódz, Nizza és Plovdiv — városkapcsolat inkább csak sokat ígérő lehetőség. Lódz vajdaság Szegeden megrendezett ünnepi kulturális hete bizonyította legutóbb, hogy milyen hatalmas tartalékok vannak még a testvérvárosi kapcsolatokban.

A testvérvárosok



Szeged testvérvárosi kapcsolatai különösen aktívak Odesszával, Szabadkával és Turkuval. Még öt más város szerepel a testvérvárosok sorában, melyekkel a hivatalos kapcsolat-felvétele megtörtént, és delegációk is kölcsönösen megfordultak „háztűznézőben”, de mindeddig nem alakult ki széles körű és rendszeres együttműködés, illetve csak elkezdődött a barátkozás. Alábbi összeállításunkban bemutatjuk Szeged testvérvárosait, azok legjellemzőbb adatait.

BRNO

Csehszlovákia második legnagyobb városa, a Svitava folyó két partján fekszik, kerületi székhely. Lakossága: 307 000 (1957). Régi textilipari központ, negyven posztógyára van. Jelenlős a gépipara, a traktorgyártása, bőr-, optikai, finommechanikai, üveg- és élelmiszeripara. Egyeteme, műszaki egyeteme és híres művészeti főiskolája van. Egykor Morvaország fővárosa volt. Híres nemzetközi vásárváros.

DREZDA

Az Elba két partján épült, az NDK második legnagyobb városa. Kerületi székhely. Lakossága: 497 000 (1955). Régi ipari központ. Gépgyártása, hajóipara, finommechanikai és optikai termékek, élelmiszer-, papír-, porcelán- és vegyipara jelentős. A műemlékeiről és műkincseiről is híres város a II. világháború bombatámadásai idején szinte teljesen elpusztult. Híres épületeinek hű rekonstrukciójára sokat áldozott és áldoz az NDK.

LÓDZ

Lengyelország második legnagyobb városa, vajdasági székhely. Lakossága: 708 000 (1960). Az egyik legnagyobb ipari központ, fejlett textilipara után „lengyel Manchester”-nek is nevezik. Gépipara, vegyi ipara, elektrotechnika, papír-, élelmiszer- és építőanyaggyártás is jelentős. Egyetemek és főiskolák városa. A lengyel rajzfilmgyártás egyik híres központja.

NIZZA

Dél-Franciaországban, a francia Riviérán fekszik, Alpes-Maritimes megye székhelye. Lakossága: 224 000 (1954). A világ egyik leghíresebb tengeri fürdőhelye, játékkaszinóval. Növényfeldolgozó és élelmiszeripara számottevő. Környékén kiterjedt virágkertészet és olajfaültetvények vannak.

ODESSZA

Fekete-tengeri kikötőváros. Lakossága: 667 000 (1959). Gépgyártása, vegyipara, textil-, bőr- és élelmiszeripara. Ukrajna egyik gazdasági központjává emeli. Egyetemi és főiskolai intézményei, tudományos intézetei híresei, önálló filmgyárral rendelkezik. Ósi tengerparti település, jelenlegi nevét 1795-ben kapta. A XX. század elején a forradalmi munkásmozgalom egyik központ-

ja volt, a polgári demokratikus forradalom idején egy ideig itt horgonyzott a fellázadt Patyomkin páncélos hajó. Az intervenció éveiben német, majd angol-francia megszállás alatt volt. 1919-ben az itt horgonyzó francia hadihajók csatlakoztak a fekete-tengeri flottafelkészítéshez. 1941-ben a fasiszta német csapatok elfoglalták, hősies küzdelemben 1944. áprilisában szabadította fel a Vörös Hadsereg. A Nagy Honvédó Háborúban tanúsított helytállásért „Hős város” címmel tüntették ki.

PLOVDIV

Bulgária második legnagyobb városa, a Marica mindkét partján. Eredeti neve Filippopol volt. Lakossága: 180 000 (1958). Ipari és kulturális központ. Textilipara, élelmiszerüzemei, dohányfeldolgozó, vegyipari és gépgyártó üzemek ismertek. Itt építették fel Bulgária egyik legnagyobb fémkombinátját, az ólom- és cinkfeldolgozó gyárárt. Régi építészeti műtörténeti érték. Nemzetközileg ismert vásárváros.

SZABADKA

A jugoszlávai Vajdaság második legnagyobb városa. Lakossága: 74 000 (1961). Nagy tanyavidéke van. Kedvelt kirándulóhely volt a Palicsi-tó, amelyet lecsapoltak. Átszeli az E5-ös európai út. A török hódoltság idején elnéptelenedett, s a XVIII. századtól népesült be újból. Szabad királyi város lett 1779-ben — neve ekkor Maria Theresia-opolis volt. Hivatalosan 1845-től nevezik Szabadkának. Iparára a gépgyártás, a bőr- és a textilgyártás jellemző, de még híresebb élelmiszeripara.

TURKU

Kikötőváros Délnyugat-Finnországban, az Åland-szigetekkel szemben. Lakossága: 121 000 (1959). Finnország második legnagyobb városa, 1812-ig fővárosa volt. Tartományi székhely. Hajóépítő, gépgyártó, dohány- és textilipara jelentős. Kulturális központ — svéd és finn egyeteme van. Kikötője télen is jégmentes, jégtörők biztosítják állandó tengeri forgalmát.

Írta:

GAZDAGH ISTVÁN,
OLTVAI FERENC,
PÉTER LÁSZLÓ,
SZ. SIMON ISTVÁN.

Fényképezte:

ACS. S. SÁNDOR
(reprodukción),
LIEBMANN BÉLA,
SOMOGYI KÁROLYNÉ.

Szerkesztette:

FEHÉR KÁLMÁN.



Az odesszai terület párt- és tanácsi küldöttségének látogatása 1973-ban Szegeden.



Az 1972-ben rendezett Turku—Szeged barátsági napok alkalmával adott hangversenyt a Laulus Ystävät kórus az egyetem aulájában.